

ÖNÉRTÉKELÉS
a Debreceni Egyetem Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolájának
működéséről
(2006-2014)

1. A doktori iskola bemutatása

Az állam- és jogtudományi képzés 1914-ben indult meg a két évvel korábban törvényben megalapított debreceni királyi tudományegyetemen. A három és fél évtizedes, sikeresnek tekinthető működés után a Kar (akkori elnevezése alapján Jog- és Közigazgatástudományi Kar) tevékenységének felfüggesztésére 1949-ben került sor. A jogászképzés felfüggesztésből való újjáélesztésére a múlt évtized elejétől indultak meg a törekvések, melyek 1996-ban vezettek eredményre és ebben az évben szerény keretek között újraindult a képzés a Kossuth Lajos Tudományegyetemen, eredetileg intézeti formában. 2000-ben a debreceni egyetemek integrációjával létrejött a Debreceni Egyetem, melynek 11. karaként 2003-ban alakult meg a Debreceni Egyetem Állam és Jogtudományi Kara. Az egyetem és a kar vezetése ettől az időtől kezdődően tett erőfeszítéseket a doktori képzés megindítására, melyre második nekifutásra 2006-ban kerülhetett sor.

A DE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolát a MAB 2006/4/VI/3 sz. határozatával akkreditálta. A doktori iskola keretein belül egy doktori program működik: *Az állam és a jog változásai Közép- és Kelet-Európában.*

A doktori iskolában a doktori képzés 2006. szeptemberében indult. A Doktori program és a Doktori Iskola vezetője korábban dr. Horváth M. Tamás (DSc, egyetemi tanár) volt, 2009 március 1-től a program és az iskola vezetője dr. Szabó Béla (CSc, egyetemi tanár).

Doktori iskolánk, a debreceni jogászi hagyományok iránti tisztelete jeléül 2011. szeptember 1-től felvette Marton Géza (1880-1957) debreceni jogász akadémikus, a debreceni egyetem korábbi tanára nevét, aki egyaránt foglalkozott a római jog és a polgári jog általános kérdései mellett a büntetőjog és a deliktuális felelősség kérdésével, valamint a jogászképzéssel és az oktatás reformjával is.

Doktori iskolánk célja nem csupán a tudományos utánpótlás biztosítása az állam- és jogtudományok területén, de (levelező tagozaton és egyéni felkészülés keretében) lehetőséget biztosítunk gyakorló szakemberek számára is PhD tanulmányok folytatására és a doktori fokozat megszerzésére. Az elmúlt években gyakorló bírák, ügyészek, közigazgatási szakemberek és ügyvédjelöltek is sikerral folytattak tanulmányokat doktori iskolánkban.

2. A doktori iskola személyi háttere

A doktori iskola létrehozása során nehéz feladat volt a megfelelő színvonalú személyi állomány kialakítása, a műhelyteremtő iskolavezető megnyerése. A kezdeti évek nehézségeit követően mára a doktori iskola működése stabilizálódott: a 2014/15. tanév kezdetétől (2014. szeptember 1-től) a törzstagjaink száma 10 fő, közülük 1 fő DSc címmel rendelkezik (további 1 fő, Szabadfalvi József akadémiai doktori eljárása folyamatban van), és összesen 7 fő egyetemi tanár. Törzstagjaink életkori összetétele is megfelelőnek tekinthető, mindössze két 60 éven felüli egyetemi tanár törzstagunk van (Csécsy György 62, Várnay Ernő 63 éves), akik 2021-ig, illetőleg 2022-ig vehetőek figyelembe törzstagként.

A doktori iskola alapító tagjai voltak 2006-ban

Név	születési év	tudományos fokozat/cím	munkaviszony	besorolás
Dr. Csécsy György	1952	CSc	főállás	egyetemi tanár (habil.)
Dr. Dénes Iván Zoltán	1946	DSc	főállás	egyetemi tanár
Dr. Horváth M. Tamás	1960	DSc	főállás	egyetemi tanár (habil.)
Dr. Sárközy Tamás	1940	DSc	óraadó	egyetemi tanár
Dr. Szabadfalvi József	1961	CSc	főállás	egyetemi tanár (habil.)
Dr. Szabó Béla	1962	CSc	főállás	egyetemi tanár (habil.)
Dr. Várnay Ernő	1951	CSc	főállás	egyetemi tanár (habil.)

Az alapító tagok között 3 akadémiai doktori címmel rendelkezett, közülük ketten alapító belső tagok voltak. A három akadémiai doktor mellett négy egyetemi tanár képezte az alapító tagság körét, akik mindnyájan habilitáltak. Valamennyien rendelkeztek más doktori iskolákban szerzett oktatói és témavezetői tapasztalatokkal.

A doktori iskola jelenlegi törzstagjai

Név	szül. év	tud. fokozat cím	munkaviszony	besorolás	végzett hallgatók száma
dr. Balázs István	1956	CSc	főállás	egyetemi tanár	2
dr. Balogh Judit	1972	PhD	főállás	egyetemi docens (habilitációs eljárása folyamatban)	1
dr. Bencze Mátyás	1973	PhD	főállás	egyetemi docens (habil.)	1
dr. Csécsy György	1952	CSc	főállás	egyetemi tanár	5
dr. Fodor László	1972	PhD	főállás	egyetemi tanár	3
dr. Horváth M. Tamás	1960	DSc	főállás	egyetemi tanár	1,5
dr. Szabadfalvi József	1961	CSc	főállás	egyetemi tanár (akadémiai doktori eljárása folyamatban)	1,5
dr. Szabó Béla	1962	CSc	főállás	egyetemi tanár	5,5
dr. Szikora Veronika	1971	PhD	főállás	egyetemi docens (habil.)	2
dr. Várnay Ernő	1951	CSc	főállás	egyetemi tanár	1,5

Törzstagok tanítványainak folyamatban levő doktori cselekményei

törzstag	doktorjelölt	fokozatszerzés várható időpontja	védés doktori iskolája
dr. Balogh Judit	dr. Papp László	2015 (műhelyvitán túl, szigorlatot letette, nyilvános vita várhatóan 2014 végén)	Marton Géza DI
dr. Bencze Mátyás <i>(társ-témavezető: dr. Szabó Miklós egyetemi tanár, ME ÁJK)</i>	dr. Ficsor Krisztina	2015 (műhelyvitán túl, szigorlatot letette, nyilvános vita várhatóan 2015-ben)	Marton Géza DI
dr. Horváth M. Tamás	dr. Balla Zsuzsanna	2015	Marton Géza DI
dr. Horváth M. Tamás <i>(társ-témavezető: dr. Hajnal György egyetemi docens, BCE)</i>	dr. Kádár Krisztián Sándor	2015	Marton Géza DI
dr. Várnay Ernő	dr. Juhász-Tóth Angéla	2015 (műhelyvitán túl, szigorlatot letette, nyilvános vita várhatóan 2014 végén)	Marton Géza DI

3. A doktori iskola vezetőjének bemutatása

A doktori iskola első vezetője az alapítástól 2009. március 1-ig dr. Horváth M. Tamás (1960) DSc egyetemi tanár volt, akinek szűkebb szakterülete a közigazgatás-tudomány és közmenedzsment, valamint a pénzügyi jog, ezeken belül az önkormányzati közigazgatás fejlesztésének, közszektor menedzselésének és a közszerzések természetének kérdése.

A doktori iskola jelenlegi vezetője dr. Szabó Béla (1962) CSc egyetemi tanár, akinek kutatási területe a jogtörténet és római jog. 1993-ban szerezte kandidátusi fokozatát, *“Magyarországiak jogi stúdiumai külföldi egyetemeken (1520-1800)”* című disszertációjával. Témavezetőként eddig összesen 7,5 doktorandusz témavezetését látta el, közülük 5,5 doktorandusz szerzett PhD fokozatot. Szabó Béla tudományos és felsőoktatási közleményeinek száma 119, összes tudományos közleményének független idézettségei száma 244. Korábban mindösszesen közel három évet töltött a kutatásokkal a majnafrankfurti Max Planck-Institut für Europäische Rechtsgeschichte-ben illetve a Bécsi Egyetemen. Közös oktatási programokban (szemináriumok) vett részt vezető oktatóként a bécsi, linzi, salzburgi és münsteri egyetemek illetve a miskolci, majd a debreceni jogi karok között. Három nemzetközi kutató csoport tagja volt a frankfurti MPI által szervezett projekteken, valamint egy alkalommal a bécsi egyetemmel egy MAB-ÖAD-projekt keretében. Részt vett több nemzetközi konferencia szervezésében. Vendégoktató volt a Kijevi Jogi Egyetemen.

4. A doktori iskola belső szervezete. A doktori iskola helye az intézmény szervezetében

A Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola a Kartól formálisan szervezetileg elkülönült egység, amely tudományos fokozat elnyerésére felkészítő képzést folytat. A doktori iskola vezetője 2009 óta dr. Szabó Béla CSc, egyetemi tanár, titkára dr. Szemesi Sándor PhD, habilitált egyetemi docens.

A Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola tanácsának elnöke a doktori iskola vezetője, míg további kilenc tagját a doktori iskola törzstagjai három évre választják meg oly módon, hogy a kilenc tagból hatan a doktori iskola választás időpontjában a MAB által elfogadott törzstagjai közül, hárman pedig a doktori iskola témavezetői közül kerüljenek ki. A doktori iskola tanácsának tanácskozási jogú résztvevői a doktori iskola azon törzstagjai, akik nem tagjai a doktori iskola tanácsának, valamint (amennyiben annak nem tagja) az Állam- és Jogtudományi Kar dékánja és a doktori iskola titkára.

A Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola tanácsának tagjai 2013. július 1-től 2016. június 30-ig:

- Prof. dr. Szabó Béla egyetemi tanár, a Doktori Iskola vezetője (a Doktori Iskola tanácsának elnöke)
- Prof. dr. Balázs István egyetemi tanár (törzstag)
- Prof. dr. Csécsy György egyetemi tanár (törzstag)
- Prof. dr. Fodor László egyetemi tanár (törzstag)
- Prof. dr. Horváth M. Tamás egyetemi tanár (törzstag)
- Prof. dr. Szabadfalvi József egyetemi tanár (törzstag)
- Prof. dr. Várnay Ernő egyetemi tanár (törzstag)
- dr. Balogh Judit egyetemi docens (témavezető)
- dr. habil. Kardos Sándor nyugállományú egyetemi docens (témavezető)
- dr. habil. Szemesi Sándor egyetemi docens (témavezető)

A Társadalomtudományi Doktori Tanács a Debreceni Egyetem három doktori iskolájából áll (Ihrig Károly Gazdálkodás- és Szervezéstudományok Doktori Iskola, Közgazdaságtudományi Doktori Iskola, Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola). A Társadalomtudományi Doktori Tanács összetételéről a doktori iskolák vezetőinek javaslatára az Egyetemi Doktori és Habilitációs Tanács dönt. A Társadalomtudományi Doktori Tanács fontosabb feladatai:

- dönt az ösztöndíjas helyek doktori iskolák közötti elosztásáról;
- dönt a doktori iskolába történő felvételtől és a felvett hallgató témavezetőjéről;
- dönt a témavezető-váltás engedélyezéséről, új témavezető kijelöléséről;
- dönt a tanulmányi idő megszakítására vonatkozó kérelmek jóváhagyásáról;
- dönt a fokozatszerzési eljárással és egyes eljárási cselekményekkel kapcsolatos kérdésekben a doktori fokozat odaítélése és honosítása kivételével (eljárás megindítása, szigorlati és bírálóbizottság kijelölése);
- dönt a témavezetői névjegyzékbe történő felvételtől;
- véleményt nyilvánít a fokozatszerzési eljárás lezárása és a doktori fokozat odaítélése, valamint a külföldön megszerzett doktori fokozat honosítása kérdésében;
- véleményt nyilvánít a társ-témavezetői kérelmekről;
- véleményt nyilvánít a doktori fokozat visszavonásáról.

A 13 tagú Társadalomtudományi Doktori Tanácsban a Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola az alábbi tagokkal képviselteti magát (2012-2015. között):

- Prof. dr. Szabó Béla CSc, egyetemi tanár (hivatalból tag)
- dr. Szemesi Sándor PhD, habilitált egyetemi docens, a Társadalomtudományi Doktori Tanács titkára (hivatalból tag)
- Prof. dr. Várnay Ernő CSc, egyetemi tanár
- Prof. dr. Stipta István CSc, egyetemi tanár (Miskolci Egyetem), külső tag.

5. A doktori iskola képzési programjának szerkezete

A doktori iskola számára a képzési, az oktatási és a kutatási arányokat a Debreceni Egyetem Doktori Szabályzata alapjaiban meghatározza. Eszerint a tanulmányi kreditekben kifejezhető teljesítmény legnagyobb részét kutatási tevékenységgel kell megszereznie a doktorandusz hallgatónak.

A doktori iskolában folyó szervezett képzés célja kettős: a szakmai látókör bővítése, másfelől a disszertáció témájához vagy tárgyához kapcsolódó rokonterületeken a tudás növelése és elmélyítése kontextuális ismeretbővítés céljából. A doktori képzésnek e komplex céljaihoz a képzési formák az alábbiak szerint illeszkednek:

- A szakmai látókör bővítését elsősorban a *kötelező* tárgyak hallgatása szolgálja.
- A módszertani tudás elsajátítását *kötelezően választható* tárgyak biztosítják.
- A disszertáció elkészítését segítő kontextuális ismeretszerzést elsősorban a *választható* doktori tantárgyak felvétele teszi lehetővé.

A doktori képzés mintatantervét és tantárgyi listáját külön dokumentum („képzési terv”) tartalmazza.

6. A Doktori Iskola programja

A doktori iskola programjának címe *Az állam és a jog változásai Közép- és Kelet-Európában*. A változás alapvető kiindulópontja a rendszerváltás, a piacgazdaságra való áttérés. A demokratikus intézményrendszer kialakítása ráépül a történelmi hagyományokra, miközben a gyakorlati megvalósulás során számos korlátozó körülménnyel kell számot vetni a modern struktúrák szerveződésével összefüggésben. A normativizmus már csak ezért is biztosan túlhaladott. Célunk ezért az állam- és jogtudományi témák társadalomtudományi megközelítéseinek viszonylag komplex alkalmazása.

A változás másik meghatározó tényezője a különböző nemzetközi integrációkba való bekapcsolódás. Közülük a legfontosabb Magyarországnak az Európai Unióhoz csatlakozása. A jogharmonizáció, majd a közös jog alkalmazása és érvényesítése az egész jogrendszer szempontjából meghatározó jelentőségű kihívás. Az EU-n kívüli további integrációs feladatok ugyancsak fontos készítményt teremtenek elsősorban a közjog és a közszektor funkcióinak újabb értelmezése terén.

Az integráció mellett továbbra is fontos a fejlett, illetve az átalakuló országok modelljeinek, modellváltásainak követése. Az összehasonlító módszert igyekszünk az általunk kutatott témák mindegyike esetében alkalmazni. Az európai minták az integrációtól függetlenül is fontosak, kultúra-függőek, az adott társadalomfejlődés hatásaitól nem választhatók el. A közép- és kelet-európai országok államreformjait és szabályozási gyakorlatát gyakran befolyásolják mintakövetésre vonatkozó döntéseik.

Régióknál társadalmi fejlődésében a történelmi tényezők meghatározó szerepével külön is és több szempontból foglalkozunk. Az állam- és a jogtörténet jellemző folyamatai lényeges kiindulópontul szolgálnak a mai fejlődés irányainak magyarázó értelmezéséhez. A kétféle alrendszer változásában nem feltétlenül azonosak a mozgatórugók. A jogi és más társadalmi normarendszerek esetében felmerül a közös hagyományok újraélesztésének, illetve adaptálásának kérdése. Az államiság összefüggésében inkább az autonómiák és a kapcsolatrendszerek

garanciákkal övezett mechanizmusai által rajzolódik ki követhető vonalvezetés a mai változási folyamatok sokszínűségében.

Mind a kurzusok, mind a tematikus csomópontok esetében rá világítunk olyan átfogó jelenségekre, amelyek befolyásolják az államról, illetve a jogról alkotott képet, valamint azok társadalmi szerepét. Ilyenek például az objektív felelősségi alakzatok jelentőségének növekedése, a bűnösségi elv bizonyos fokú háttérbe szorulása. Az állami szerepek tekintetében kiemelhető többek között az alkotmányosság értelmezésének kiterjedése, a jogállamiság és az eredményesség követelményeinek összeegyeztethetősége, a közösségi szerepek többszektörű ellátási megoldásainak elfogadása és formáinak bővülése.

Közép- és Kelet-Európára vonatkozóan a kellő összehasonlító ismeretek megszerzése és azok érdemi földolgozása gyakran még ma is gondot okoz. Programunk keretében törekszünk arra, hogy a megfelelő naprakész ismeretek, összehasonlító anyagok e tekintetben is rendelkezésre álljanak. A különböző fejlett modellekkel való szembesítéskor a szabályozás, a közfeladat-megszervezés adaptációs mechanizmusait vizsgáljuk.

A választott programnak gyakorlati jelentősége is van, amennyiben a Debreceni Egyetem szerepe minden bizonnyal fölértékelődik az Európai Unió további bővítése után. Románia csatlakozásával megnyílt az út az adaptációs tapasztalatok közvetlenebb továbbadására, a nemzeti és multietnikus integráció különböző újabb formáira. Tudományos orientáció tekintetében a megalapozás terepének tekintjük a doktori képzés ebbe az irányba célzott érdeklődésének kialakítását, melynek sikerét mutatja, hogy nagyváradról is voltak jelentkezők a képzésre.

7. Minőségbiztosítás

A doktori iskola vezetői, oktatói és témavezetői a kezdetektől fontosnak tekintették a magas szakmai színvonalat, és ennek érdekében kiemelt figyelmet kapott a minőségbiztosítás ügye. A doktori iskola minőségbiztosítási tervében lefektetett elvek megvalósítása együttesen járul hozzá a tudományos-oktatói munka szakmai színvonalának folyamatosan emeléséhez és a szakmai koherencia javításához.

A doktori iskolánkban a minőség bizonyítékeként értékelhetjük, hogy hallgatóink rendre eredményesen szerepelnek a Nemzeti Kiválóság Program ösztöndíjpályázatain. Apáczai Csere János Doktoranduszi Ösztöndíjban összesen 5 (Gyüre Annamária Csilla, Pető Alexandra, Tóth Andrea Noémi, Zaccaria Márton Leó, Zoványi Nikolett), míg Jedlik Ányos Doktorjelölti Ösztöndíjban összesen 4 (Balla Zsuzsanna, Hajnal Zsolt, Papp László, Török Éva) hallgatónk részesült 2013-2014-ben, fokozatot szerzett hallgatóink közül pedig 1 fő (Barta Attila) Magyar Zoltán Posztdoktori Ösztöndíjat nyert el. PhD hallgatóink 2008 és 2013. között összesen 5 alkalommal nyerték el a Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok Év Tudományos Publikációja Aranyérem kitüntetését (2008-ban Juhász-Tóth Angéla, 2009-ben Barta Attila, 2011-ben Szilágyi Emese, 2012-ben Török Éva, 2013-ban Zoványi Nikolett).

A minőségbiztosítási rendszerünket részletesen a doktori iskola minőségbiztosítási terve tartalmazza.

8. A doktori iskola nemzetközi kapcsolatai

A doktori iskola nemzetközi kapcsolatai ráépülnek a kar és az egyetem cserekapcsolataira, valamint a választott profillal összefüggő külföldi partnerekkel folyó korábbi közös munkák során kialakult és alakuló kontaktusokra.

Doktori iskolánk szakmai és anyagi támogatással is elősegíti és támogatja hallgatóink külföldi tanulmányait és kutatásait. Doktoranduszaink rendszeresen adnak elő külföldi konferenciákon, és vesznek részt rövidebb tartamú tanulmányutakon vagy éppen ERASMUS-részképzésben, 2012-ben pedig dr. Kovács Ágnes doktorjelöltünk a heidelbergi Max Planck Intézet vendégkutatójaként készíthette el PhD értekezését.

Doktori iskolánk keretében is rendszeresen tartanak előadást Debrecenben a Senior Lawyers Program amerikai előadói (a 2013/14. tanév őszi félévében Prof. Robert Heidt (Indiana University), tavaszi félévében pedig Prof. Charles Brown (University of Georgia). Az elmúlt években ugyancsak tartott előadást doktori iskolánkban (a teljesség igénye nélkül) Hon. Judge Frank LaBuda (New York State Supreme Court Justice), Prof. Lucy McNeece (University of Connecticut, CT), Prof. Jeffrey A. Aiken (University of Milwaukee, WI), Prof. dr. Monica Schlachter (Universitat Trier), Prof. dr. Anton Jaspers (Universiteit Utrecht), Prof. dr. Frans Pennings (Universiteit Utrecht), PD Thomas Henne LL.M (Goethe Universitaet, Frankfurt am Main), Ina Hundhammer-Schrögel (Fachhochschule für Verwaltung und Rechtspflege in Bayern, Hof), legutóbb pedig Prof. Heiner Lück (Universitaet Halle) is.

9. A doktori iskola eddigi eredményei

Doktori iskolánk keretében a 2013/14. tanév végéig (nyolc tanév alatt) eddig összesen 13 olyan PhD fokozat kiállítására került sor, ahol a hallgató doktori iskolánkban szerzett abszolutóriumot. 2014. szeptember 1-i állapot szerint doktori iskolánkban további 9 fő indította meg doktori fokozatszerzési eljárását, közülük a doktori iskolánkban szerzett abszolutóriumot 6 fő, más doktori iskolában (Miskolci Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola) szerzett abszolutóriumot 2 fő, egyéni felkészülésben vett részt 1 fő.

Év	Felvett	Abszolvált	Fokozatot szerzett
2006	11	-	-
2007	5	-	-
2008	7	-	-
2009	13	1	1
2010	14	5	-
2011	8	9	1
2012	14	5	1
2013	16	12	5
2014 (június 30-ig)	-	4 (a 2014-ben III. évfolyamosok nélkül)	5
Mindösszesen	88	36	13

Doktori iskolánk keretében további 10 olyan PhD fokozat megítélésére került sor, ahol a doktorjelölt másik hazai állam- és jogtudományi doktori iskolában szerzett PhD abszolutóriumot (5 fő), vagy pedig a Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskolában egyéni felkészülésben vett részt (5 fő), míg további 3 külföldön szerzett PhD fokozatot honosítottunk.

A doktori iskola eredményessége a fentiek alapján számokban, a 2013/14. tanév végével bezárólag (azaz a tanulmányaikat 2014/15. tanévben megkezdők nélkül):

- összesen felvett: 88 hallgató (közülük 43 fő jelenleg is hallgató, tanulmányainak befejezése előtt kérte jogviszonyának törlését 9 fő)
- abszolutóriumot szerzett összesen 36 fő

- összes megítélt PhD fokozat: 26 (ebből saját PhD hallgató: 13, máshol abszolválta: 5, egyéni felkészülő: 5, honosított: 3). A honosítás nélkül számított 23 fokozatból 13 summa cum laude, 10 pedig cum laude minősítésű volt.

A doktori iskolánk eddigi eredményeit áttekintve az alábbi tendenciák emelhetőek ki:

- azon megvédett értekezések száma, ahol a hallgató a doktori iskolánkban szerzett abszolutóriumot, fokozatosan növekvő tendenciát mutat (2012. december 31-ig összesen 3 fő, 2013. január 1-től 2014. június 30-ig további 10 fő), mely elsősorban arra vezethető vissza, hogy az állam- és jogtudományok területén tapasztalataink szerint általában 5-6 év szükséges egy színvonalas PhD értekezés elkészítését követően a fokozatszerzési eljárás lezárásához, doktori iskolánkban pedig csak a 2006/2007. tanévben indult meg a PhD képzés
- a doktori iskolában a 2013/14. tanév végéig valamennyi tanulmányait befejező hallgatónk (36 fő) megszerezte az abszolutóriumot, melyben nagy szerepe van a minden félév végén megrendezésre kerülő PhD kutatási fórumnak, ahol a doktoranduszok (és témavezetőik) személyre szabottan is szembesülnek azzal, hol tartanak a tudományos előmenetelben és pontosan milyen követelményeket kell még teljesíteniük tanulmányaik során.
- a doktori iskolában jogviszonyának megszüntetését 2006-tól kezdődően összesen 9 fő kérte (összes felvett hallgatónk mintegy 10 %-a), azonban közülük 5 fő a legelső, PhD tanulmányaikat 2006-ban megkezdő évfolyam hallgatója volt, akik esetében a lemorzsolódás okaként valószínűsíthető, hogy nem voltak (nem lehettek) pontosan tisztában az állam- és jogtudományi PhD képzés követelményeivel. Az azóta eltelt időben jogviszonyának megszüntetését kérő hallgatók általában egy vagy legfeljebb két félév után, jellemzően munkahelyi okokból kérik jogviszonyuk megszüntetését.

A fokozatosan növekvő számú fokozatszerzésnek köszönhetően doktori iskolánk a Debreceni Egyetem egyik legkisebb doktori iskolájából napjainkra a közepes méretű iskolák közé emelkedett, melynek köszönhetően az állami ösztöndíjas képzésbe felvehető PhD hallgatóink száma a kezdeti 2-3 fő/tanévről 5 fő/tanévre emelkedett.

A doktori iskolánkban megítélt összesen 26 PhD fokozat főbb adatait az alábbi táblázat tartalmazza.

jelölt neve	Cím	témavezető	opponensek	elfogadott összetétel	minősítés
2008					
dr. Varju Márton	-	-	-	-	honosítás
dr. Nádas György	A felsőoktatásban dolgozó oktatók, kutatók munkajogviszonyának alapkérdései	Prof. dr. Prugberger Tamás	Prof. dr. Kiss György (PTE), Prof. dr. Polónyi István (DE)	3 külső, 4 belső tag	summa cum laude
2009					
Kisné dr. Fazekas Flóra	A magyar alkotmánybíróság viszonya a közösségi jog elsőbbségéhez egyes tagállami alkotmánybírósági felfogások tükrében	Prof. dr. Várnay Ernő	Prof. dr. Vörös Imre (KRE ÁJK), Szalayné dr. Sándor Erzsébet (PTE ÁJK)	4 külső, 3 belső tag	cum laude
dr. Szmodis	A jog ontológiai	Prof. dr.	Prof. dr. Visegrády	5 külső,	cum laude

Jenő Lóránt	megközelítésének egyes kérdéseiről	Szabadfalvi József	Antal (PTE ÁJK), dr. Nagy Zsolt (SZTE ÁJTK)	2 belső tag	
dr. Lupkovics György Tibor	Az 1956-os forradalom utáni megtorlás – a nyíregyházi Szilágyi László és társai-per jogtörténeti elemzése	Prof. dr. Szabó Béla, dr. Ständeisky Éva	Prof. dr. Mezey Barna (ELTE), dr. Stefano Bottoni tudományos kutató (Bolognai Egyetem)	4 külső, 3 belső tag	cum laude
2010					
dr. Linder Viktória	Személyzeti politika – a humánstratégia a közigazgatásban	Prof. dr. Lőrincz Lajos, dr. Gajduschek György	dr. Balázs István (DE), dr. Hazafi Zoltán (Min.elnöki Hivatal)	4 külső, 3 belső tag	summa cum laude
2011					
dr. Helmeczi András	A betéti részvénytársaság kialakulása és társasági jogállása Németországban a 19-20. században	dr. Szikora Veronika	dr. Papp Tekla (SZTE), dr. Sándor István (KRE)	4 külső, 3 belső	cum laude
Coklán Viktor Ivanovics	-	-	-	-	honosítás
dr. Nyilas Anna	A polgári per egyszerűsítésének és gyorsításának eszközei az európai jogrendszerekben, különös tekintettel a kis értékű követelésekre vonatkozó eljárásokra	dr. Gyekiczky Tamás	dr. Kapa Mátyás (BKF), dr. Osztovíts András (KRE)	5 külső, 2 belső	cum laude
dr. Fázsi László	A pótmagánvád a magyar büntető eljárásjogban és a gyakorlatban	dr. Kardos Sándor	dr. Bócz Endre (ny. fővárosi főügyész), dr. Gál István (PTE)	4 külső, 3 belső	summa cum laude
2012					
dr. Bíró Gyula	A közlekedési bűncselekmények szabályozása és nyomozása hazánkban, különös tekintettel a megelőzésre	dr. Kardos Sándor	Prof. dr. Finszter Géza (ELTE), dr. Domokos Andrea (KRE)	4 külső, 3 belső	cum laude
dr. Fülöp Sándor	Környezetvédelmi eljárásjog	Prof. dr. Fodor László	Prof. dr. Bándi Gyula (PPKE), dr. Kurucz Mihály (ELTE)	4 külső, 3 belső	cum laude
dr. Megyeri-Pálffy Zoltán	Név és jog – a névviselés jogi szabályozásának fejlődéstörténete Magyarországon	dr. Balogh Judit	Prof. dr. Homoki-Nagy Mária (SZTE), Túrinné dr. Raácz Judit (ELTE BTK), Prof. dr. Kiss László (PTE)	6 külső, 2 belső (8 tag)	cum laude
2013					
dr. Barta Attila	A területi államigazgatási szervek jogállása és azok változásai Magyarországon	dr. Balázs István	dr. Szamel Katalin (MTA JTI), dr. Vadál Ildikó (PTE)	5 külső, 2 belső	summa cum laude

dr. Török Éva	A szerződés létrehozásának alapkérdései	Prof. dr. Csécsy György	Prof. dr. Török Gábor (NKE), dr. Papp Tekla (SZTE)	4 külső, 3 belső	summa cum laude
dr. Andorkó Imre Péter	A kisajátítás alkotmányjogi és polgári jogi aspektusai	Prof. dr. Csécsy György	Prof. dr. Lenkovics Barnabás (SZE), dr. Vass János (ELTE)	4 külső, 3 belső	summa cum laude
dr. Serák István	-	-	-	-	honosítás
dr. Hajnal Zsolt	A fogyasztói jogok egységes európai szabályozásának lehetséges irányai	dr. Fézer Tamás, Prof. dr. Fazekas Judit	dr. Osztovits András (KRE), dr. Papp Tekla (SZTE)	5 külső, 2 belső	summa cum laude
dr. Bányai Orsolya	Az energiafelhasználás csökkentésére és a megújuló energiaforrásokra irányuló szabályozás az ökológiai fenntarthatóság nézőpontjából	Prof. dr. Fodor László	Prof. dr. Bándi Gyula (PPKE), dr. Olajos István (ME)	4 külső, 3 belső	summa cum laude
dr. Kovács Ágnes	Alapjogok ütközése a bírósági gyakorlatban – az alkotmánybíróságok szerepe az alapjogi konfliktusok feloldásában	dr. Bencze Máttyás	Prof. dr. Paczolay Péter (SZTE), Prof. dr. Szabó Miklós (ME)	5 külső, 2 belső	summa cum laude
2014					
dr. Belényesi Pál	A vízszolgáltatások hatékonyságának javítása a Vízkeretirányelv egyes rendelkezései és a szennyező fizet elvének tükrében	Prof. dr. Fodor László	dr. Nagy Csongor István (SZTE), dr. Szilágyi János Ede (ME)	4 külső, 3 belső	cum laude
dr. Kovács Zsuzsa Gyöngyvér	A kényszergyógykezelés büntetőjogi megítélése	Prof. dr. Blaskó Béla	dr. Gula József (ME), dr. Kovács Gábor (SZE)	5 külső, 2 belső	summa cum laude
dr. Szilágyi Bernadett	Az egyházak finanszírozásának kérdései	Prof. dr. Horváth M. Tamás	dr. Halustyik Anna (PPKE), Prof. dr. Szathmáry Béla (SRTA)	5 külső, 2 belső	summa cum laude
dr. Sipka Péter Máté	A megváltozott munkáltatói felelősség kollíziója a munkavédelem és a társadalombiztosítás szabályaival Magyarországon	dr. Nádas György	Prof. dr. Hajdú József (SZTE), dr. Kenderes György (ME)	5 külső, 2 belső	cum laude
dr. Zoványi Nikolett	A felelősség kérdései az utazási szerződések és az utasjogok körében	dr. Szikora Veronika	dr. Osztovits András (KRE), dr. Angyal Zoltán (ME)	4 külső, 3 belső	summa cum laude
dr. Zákány Judit	Felelősségi viszonyok és konfliktuskezelési lehetőségek az egészségügyi szolgáltatások területén nemzetközi összehasonlítás tükrében	Prof. dr. Csécsy György	dr. Kereszty Éva (SZTE), dr. Barzó Tímea (ME)	4 külső, 3 belső	summa cum laude

2009-től kezdődően valamennyi fokozatszerzési eljárásban az elfogadott bírálóbizottságban többségben voltak a Debreceni Egyetemtől független tagok (2008-ban dr. Nádas György eljárásában a bizottság elnöke Prof. dr. Bazsa György a DE TTK, az egyik opponens Prof. dr. Polónyi István pedig a DE KTK oktatója volt, ekként ők sem az Állam- és Jogtudományi Kar szervezetéhez tartoztak), és két kivételtől eltekintve a felkért hivatalos bírálók egyike sem a Debreceni Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának oktatója annak ellenére sem, hogy a Debreceni Egyetem Doktori Szabályzata értelmében az egyik opponens lehet „belső”. A két kivétel:

- dr. Nádas György (2008.) esetében az egyik opponens a DE KTK egyetemi tanáraként elismert felsőoktatás-kutató Prof. dr. Polónyi István volt, aki az értekezés témájának egyik legnagyobb hazai szakértője
- dr. Linder Viktória (2010.) esetében a jelölt a KRE ÁJK megszüntetés alatt álló doktori iskolájában szerzett abszolutóriumot és hozta át értekezését a Debreceni Egyetemre (témavezetője Prof. dr. Lőrincz Lajos, társ-témavezetője dr. Gajdusчек György voltak), ekként az értekezés volt lényegében „független” a Debreceni Egyetemtől, ezért került sor dr. Balázs István egyetemi docens (DE ÁJK) opponensi felkérésére.

Valamennyi értekezés teljes szöveggel elérhető a Debreceni Egyetem Elektronikus Archívumában (DEA), és az Országos Doktori Tanács adatbázisában (doktori.hu).

10. Rendezvényeink, kiadványaink

2014. június 13-án immáron 11. alkalommal szerveztük meg a Debreceni Doktorandusz Konferenciát, mely elsősorban a „tiszántúli” jogi karok doktoranduszai és doktorjelöltjei számára nyitott (Miskolci Egyetem, Szegedi Tudományegyetem, Debreceni Egyetem), de természetesen más állam- és jogtudományi doktori iskolák hallgatóit is szeretettel látjuk. Konferenciánk sajátossága, hogy a tematikus szekciókban a három jogi kar tudományos fokozattal rendelkező oktatói-témavezetőiből álló szekcióelnökség kiemelt feladata, hogy érdemi szakmai segítséget adjanak a PhD hallgatók további kutatásaihoz. Konferenciánk rangosságát jól mutatja, hogy évről évre elismert szakemberek fogadják el felkérésünket a plenáris megnyitó előadás megtartására. A teljesség igénye nélkül tartott már előadást konferenciánk keretében Mezey Barna (az ELTE rektora, a Magyar Rektori Konferencia elnöke), Paczolay Péter (az Alkotmánybíróság elnöke) és Sajó András (az Emberi Jogok Európai Bírósága bírójája) is. 2010-től kezdődően a konferencián elhangzott előadások szerkesztett változata nyomtatásban is megjelenik a *Profectus in litteris* szekciókiadványban.

A doktori iskolánkban megvédett PhD értekezések közül mind ez ideig 6 jelent meg monográfiaként.

- 2009. Nádas György: A felsőoktatásban dolgozó oktatók, kutatók munkaviszonyának alapkérdései (Lícium Art, Debrecen)
- 2011. Nyilas Anna: Simplification and acceleration of civil justice in Europe, with special reference to small claims procedures (LAP LAMBERT Academic Publishing, Saarbrücken)
- 2013. Barta Attila: Területi államigazgatás Magyarországon (Gondolat, Budapest)
- 2013. Megyeri-Pálffy Zoltán: Név és jog. A névviseles jogi szabályozásának fejlődése Magyarországon (Gondolat, Budapest)
- 2013. Török Éva: A szerződés létrehozásának alapkérdései (HVG ORAC, Budapest)
- 2013. Fázsi László: A pótmagánvád a magyar büntető eljárásjogban és a gyakorlatban (Patrocínium – Marton Géza Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola, Budapest)

11. C-SWOT analízis

Külső korlátok, feltételek	
Az ország legszélesebb képzési és kutatási spektrumával rendelkező egyetem, mint háttér, amelynek magas minősége jelentős stimuláló erőt jelent	
A fentiekből adódóan az interdiszciplinaritás széles lehetősége a kutatási témákban	
Az észak-alföldi régió egyedüli állam- és jogtudományi doktori programja	
Erősségek	Gyengeségek, javítandó területek
A doktori iskola eddigi gyakorlatként megszilárdult erős kutatási beszámoltatás (kutatási fórum), amely segíti a doktoranduszok munkáját és visszajelzéseket szolgáltat számukra A doktoranduszok számára jók a publikációs lehetőségek a helyi tudományos konferenciáknak (Debreceni Doktorandusz Konferencia) és kiadványoknak (Debreceni Jogi Műhely, Collectio Iuridica, Pro Futuro) köszönhetően A doktoranduszok publikációs tevékenysége országos összehasonlításban erős Kiváló könyvtári háttér Megfelelő adminisztrációs háttér, gyors, rugalmas ügyintézés a felvételtől a fokozat megszerzéséig Harmonikus együttműködés az Állam- és Jogtudományi Kar és a Doktori Iskola vezetése között	Kevés a doktori iskolában közreműködő DSc címmel rendelkező egyetemi tanár A doktori iskola anyagi lehetőségei korlátozottak és nem javulnak a társadalomtudományok „másodlagosként” kezelése miatt, illetőleg a felsőoktatás általános finanszírozási helyzete miatt (2011-2013 között átmeneti javulás egy egyetemi szintű TÁMOP pályázat révén) A választott kutatási témák nem eléggé szórtak a jogtudomány valamennyi területére A témavezetői aktivitás (a doktoranduszokkal való foglalkozás mértéke) egyenetlen
Fejlesztési lehetőségek	Veszélyek
A törzstagok széles hazai és nemzetközi tudományos kapcsolatai kiváló alapot jelentenek a nemzetközi kapcsolatok fejlesztésére Viszonylag jelentős merítési bázis a régióban, beleértve a határon túli magyar jelentkezőket is Az egyetemi tanárok és DSc címet szerző oktatók számának növelése középtávon A fiatal témavezetők bevonása és új törzstagok „kinevelése” középtávon A megvédett PhD értekezések monográfiaként történő megjelentetésének növelése, szükség esetén a doktori iskola anyagi támogatásával	Hallgatói alulmotiváltság a külföldi utak tekintetében, elsősorban a finanszírozás megoldatlansága miatt - a jogágak „nemzeti” anyaga miatt egyenetlen lehetőségek PhD fokozat relatív „értéktelensége” a jogásztársadalom szemében Az akadémiai életpálya vonzerejének jelentős csökkenése és telítődése, s emiatt a legkiválóbb hallgatók érdeklődésének csökkenése a doktori képzés iránt A levelező doktori képzés problémái (munkahelyi okokból aránylag gyakori a tanulmányok szüneteltetése vagy éppen befejezése)